

Sygn. akt: I C 2363/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 grudnia 2018 r.

Sąd Rejonowy w Zawierciu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Agnieszka Wolak
Protokolant:	stażysta Sylwia Duma-Syrek

po rozpoznaniu w dniu 30 listopada 2018 r. w Zawierciu

sprawy z powództwa (...) S.A. z siedzibą w B.

przeciwko A. O.

o roszczenia z weksła

1. uchyla nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym przez Sąd Rejonowy w Zawierciu w dniu 30 maja 2017r. w sprawie sygn. akt I Nc 1071/17 w całości i oddala powództwo w całości,

2. zasądza od powoda (...) S.A. z siedzibą w B. na rzecz pozwanego A. O. kwotę (...),00 (trzy tysiące sześćset siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

3. nakazuje pobrać od powoda (...) S.A. z siedzibą w B. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Zawierciu kwotę 423,00 (czteryście dwadzieścia trzy) złote tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej.

Sygn. akt I C 2363/17

UZASADNIENIE

Powód (...) SA w B. wniósł pozew o zasądzenie od pozwanego A. O. kwoty 11 277,59 zł z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od dnia 8.04.2017r. oraz kosztami procesu według norm przepisanych, w tym kosztami zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że pozwany zobowiązał się poprzez podpisanie weksła dnia 15.01.2015r. do zapłaty w dniu 7.04.2017r. kwoty wskazanej na wekslu w wysokości 11 277,59 zł. Dlatego powód wezwał w dniu 8.03.2017r. stronę pozwaną do wykupu weksła, jednak do dnia wniesienia pozwu pozwany nie dokonał żadnej zapłaty. Pozwany podpisując własnoręcznie kalendarz spłat raty znał doskonale wysokość zobowiązania i termin spłaty. (...) Sp. z o.o. widniejąca jako remitent na wekslu w okresie od grudnia 2014r. do marca 2015r. przeszła restrukturyzację polegającą na połączeniu (...) Sp. z o.o. z (...) S.A., na którą przeszła m.in. dochodzona pozewm wierzytelność wekslowa. Połączenie Spółek nastąpiło na podstawie art. 492 § 1 pkt.1 k.s.h. Powód wstąpił we wszystkie prawa przysługujące (...) Sp. z o.o., w tym zwłaszcza nabył prawo do dochodzonej niniejszym pozewm wierzytelności wekslowej. (odpisy z KRS, k.5-8 akt) Biorąc powyższe pod uwagę doszło do ustawowej sukcesji

generalnej na podstawie art. 494 § 1 k.s.h. W rezultacie powodowa spółka jest następcą prawnym w odniesieniu m.in. do dochodzonej pozewm wierzytelności wekslowej, pierwotnie przysługującej (...) Spółce z o.o.

W piśmie procesowym z dnia 18.05.2017r. pełnomocnik powoda sprecyzował żądanie pozwu, wnosząc o zasądzenie od pozwanego wskazanej w pozwie należności głównej wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie. (k.13 akt)

W oparciu o treść pozwu i załączonych do niego dokumentów, w szczególności na podstawie weksla wystawionego w dniu 15 stycznia 2015r. Sąd Rejonowy w Zawierciu w dniu 30 maja 2017r. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym sygn. akt I Nc 1071/17, uwzględniający żądanie pozwu w całości. (k.15 akt)

Pozwany A. O. w dniu 13.07.2017r. wniósł zarzuty od nakazu zapłaty w całości, podnosząc zarzuty stosowania przez powoda klauzul niedozwolonych przy udzielaniu umowy pożyczki, stosowania niedopuszczalnych opłat przy udzielaniu pożyczki, obciążenia pozwanego kosztem ubezpieczenia pożyczki, który przerósł wysokość udzielonej pożyczki, nieudowodnienia wysokości roszczenia, nieistnienia zobowiązania, które zostało spłacone, nieważności części postanowień umowy pożyczki z dnia 14.01.2015r., sprzeczności postanowień umowy pożyczki z zasadami współzycia społecznego i bezzasadności powództwa. (k.18-20 akt) W uzasadnieniu zarzutów pozwany wskazał, że w dniu 14.01.2015r. poprzednik prawny strony powodowej działający jako przedsiębiorca zawarł z pozwanym jako konsumentem umowę pożyczki nr (...). Na zabezpieczenie ewentualnych roszczeń powoda wynikających z przedmiotowej umowy pozwany wystawił weksel własny in blanco. Jak wynika z zawartych w umowie regulacji, jak również potwierdzenia przelewu z dnia 16.01.2015r., pozwanemu została udzielona pożyczka w kwocie 6.000 zł, a nie 17 856 zł, co miałyby rzekomo potwierdzać sporządzona deklaracja wekslowa. Dotychczas pozwany na podstawie zawartej z powodem umowy przekazał na jego rzecz pieniądze w kwocie 7 267,00 zł, co znacznie przekracza wartość udzielonej mu pożyczki. Zgodnie z treścią umowy koszt ubezpieczenia stanowi kwotę 9 516,00 zł, przewyższając tym samym wysokość udzielonej pożyczki, co stanowi niedozwoloną klauzulę umowną, albowiem zgodnie z art. 385¹ kc postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Przedmiotowe postanowienie umowne w tym zakresie uznać ponadto należy za sprzeczne z zasadami współzycia społecznego, co stanowi naruszenie art.5 kc. Przede wszystkim wysoki koszt rzekomego ubezpieczenia nie został w żaden sposób wykazany, a biorąc pod uwagę inne orzeczenia zapadłe w sprawach z powództwa (...) S.A. (wyrok Sądu Rejonowego w Bielsku – Białej z dnia 8.07.2015r.) wysoce prawdopodobnym jest, iż koszt ten niemal w ogóle nie został poniesiony przez powoda. Pozwany kwestionował również koszt opłaty przygotowawczej określonej w umowie pożyczki na kwotę 804 zł, który w żaden sposób nie został wykazany przez powoda, oraz wysokość wynagrodzenia powoda ustaloną w umowie na kwotę 1 536 zł, która jest zawyżona, a nadto niezasadne dochodzenie jej w tej wysokości z uwagi na krótki okres obowiązywania umowy. Niedozwolonymi klauzulami umownymi są także zapisy umowy zawarte w pkt.11.2 a-c, co wynika m.in. z wyroku Sądu Okręgowego w Bielsku – Białej sygn. akt II Ca 463/15 z dnia 10.09.2015r., który został wydany na podstawie analogicznego stanu faktycznego. Weksel in blanco został wystawiony w celu zabezpieczenia roszczeń powoda wynikających z umowy pożyczki, która zawiera postanowienia o charakterze klauzul abuzywnych, co skutkuje niemożnością domagania się od pozwanego zapłaty wyłącznie na podstawie weksla. Wykazanie nieważności lub unieważnienie umowy będącej źródłem zobowiązania wekslowego jest jednoznaczne ze stwierdzeniem nieistnienia tego zobowiązania. (wyrok SN z dnia 16.09.2004r., IV CK 712/03) W orzecznictwie powszechnie przyjmuje się, że choć roszczenie powoda oparte jest na zobowiązaniu wekslowym, to mimo abstrakcyjności tego zobowiązania dopuszczalne jest powoływanie się na podstawę faktyczną i prawną łączącego strony stosunku. Z tego względu przedmiotem badania powinna być właśnie treść stosunku łączącego strony, czyli umowy pożyczki z dnia 14.01.2015r. Skoro pozwany otrzymał od (...) kwotę 6000 zł i zapłacił na rzecz powoda 7 267 zł, tym samym żądanie pozwu uznać należy za niezasadne, nawet przy uwzględnieniu wynagrodzenia powoda, które stosownie do okresu trwania umowy powinno być odpowiednio obniżone.

Zarzuty wniesione przez pozwanego zostały odrzucone postanowieniem z dnia 1.08.2018r. jako spóźnione (k.54 akt). Jednakże termin do ich wniesienia został następnie przywrócony postanowieniem z dnia 21.11.2017r. (k.140 akt) na wniosek pozwanego. Pozwanego zwolniono również od ponoszenia opłaty sądowej od zarzutów (k.142 akt)

W dalszych pismach procesowych pełnomocnicy stron podtrzymali stanowisko zawarte w pozwie i zarzutach od nakazu zapłaty. (k.158-159, 188-192 akt) Strona powodowa nie uznała za zasadny żadnego z zarzutów podniesionych przez pozwanego.

Sąd Rejonowy ustalił i zważył co następuje:

Pozwany A. O. zeznał, że umowa pożyczki nr (...) z dnia 14.01.2015r. była zawarta przez pośrednika firmy (...) w M.. Trafił tam na podstawie ulotki, którą otrzymał. Przedstawiono mu co prawda dokumenty, lecz dokładnego wglądu do nich nie miał. Dano mu je do podpisania, a gdyby ich nie podpisał, to pożyczki by nie otrzymał. Według jego wiedzy do spłaty miał 6 tys. zł, bo taką kwotę otrzymał. Przy podpisywaniu umowy nie wiedział dokładnie, jaką kwotę będzie musiał spłacić. Wiedział jedynie, że zostanie pożyczkę w kwocie 6 tys. zł, a zależało mu na uzyskaniu pożyczki w takiej właśnie kwocie. Nie przedstawiono pozwanemu żadnych innych ofert, innych możliwości, tylko tą jedną. Mówiono co prawda, że w związku z zawarciem umowy pożyczki zawarta zostanie też umowa ubezpieczenia, nie mówiono jednak jaka to będzie kwota. Z tego, co zrozumiał umowa ta miała skutkować na wypadek jego śmierci. Umowa miała zabezpieczać jedynie spłatę pożyczki. Nie miał możliwości dokładnie zapoznać się z umową przed podpisaniem i kwotami, które w tej umowie są wymienione. Pośrednik powiedział, że jeżeli umowy nie podpisze, to pożyczki nie otrzyma. Zgodnie z umową miał płacić co miesiąc ratę na wskazane konto. Umowa miała trwać dwa albo trzy lata. Za każdym razem pozwany zlecał przelew raty ze swojego konta. Otrzymał odpis umowy dla siebie i zapoznał się z jej treścią już po podpisaniu, ale wtedy nie mógł już nic zrobić. Nie mógł zrezygnować z tej umowy, bo musiałby zwrócić całą kwotę 6 tys. zł. Natomiast pieniądze te pożyczył, żeby przeznaczyć je na leczenie rodziców, którzy są bardzo chorzy i ogólnie żeby pomóc rodzicom. Pożyczone pieniądze już się rozeszły. Gdyby zrezygnował z umowy musiałby się zapożyczyć, żeby te pieniądze zwrócić. Zaprzestał spłaty, ponieważ nie miał już więcej funduszy i stwierdził, że skoro spłacił już ponad kwotę udzielonej pożyczki to to wystarczy. Gdy otrzymał ponaglenia, to zapoznał się z tym, jakie naliczono koszty i odsetki. Wszystkie te koszty, które powstały z odsetkami, z zabezpieczeniem wydają się wygórowane. Dzwonił w tej sprawie do powoda, ale pracownicy w rozmowie twierdzili, że musi wszystko zapłacić, żeby zamknąć sprawę. W rozmowach tych tłumaczył, że nie ma już funduszy, żeby spłacić takie kwoty. Ma także inne zobowiązania, rodzicom trzeba pomagać na bieżąco. Pozwany pracuje aktualnie jako kierowca. Gdy brał pożyczkę pracował w innym zakładzie, w którym lepiej zarabiał. Niestety został zwolniony i teraz pracuje jako kierowca. Jego dochody to 2300-2400 zł brutto. Ma także inne zobowiązania i w związku z tym zajęcie komornicze na wynagrodzeniu. Rodzice są schorowani, praktycznie chorują na wszystkie choroby podeszłego wieku. Wymagają pomocy i opieki, co potwierdza przedstawiona przez pozwanego dokumentacja medyczna. (k.58-73 akt) Pozwany dodał również, że nie miał możliwości zrezygnowania z ubezpieczenia. Gdyby chciał zrezygnować z ubezpieczenia, nie dostałby pożyczki. Spłacił już około 8 tys. zł, a otrzymał pożyczkę w kwocie 6 tys. zł. (k.195 o. akt)

Mając na uwadze stanowiska stron Sąd dopuścił dowód z dokumentów przedstawionych przez stronę powodową dla ustalenia wysokości dochodzonej pozewem należności, jej charakteru, wymagalności i sposobu ustalenia jej wysokości przez stronę powodową.(k.195 akt)

A zatem Sąd dopuścił dowód z umowy pożyczki gotówkowej zawartej przez strony w dniu 15.01.2015r. z kalendarzem spłat, wyciągu z umowy ubezpieczenia do umowy pożyczki oraz deklaracji wekslowej złożonej przez pozwanego dla ustalenia warunków na jakich zawarto umowę pożyczki i zastosowanych sposobów jej zabezpieczenia. (k.96-104 akt)

Dopuszczono dowód z weksla wystawionego w dniu 15.01.2015r. (k.9 akt) dla ustalenia sposobu wypełnienia weksla i treści wypełnionego weksla, a ponadto dowód z potwierdzenia przelewu z dnia 16.01.2015r. dla ustalenia, że na rzecz pozwanego przelano kwotę 6 000 zł tytułem pożyczki (k.125 akt).

Przeprowadzono dowód z potwierdzeń wpłat dokonanych przez pozwanego dla ustalenia spłaconej przez pozwanego kwoty tytułem zwrotu pożyczki oraz przebiegu spłaty oraz dowód z karty klienta, wyliczenia odsetek dla ustalenia sposobu rozliczenia przez powoda dokonanych przez pozwanego wpłat, naliczonych odsetek, a ponadto wypowiedzenia umowy pożyczki z dnia 8.03.2017r. oraz wezwania do zapłaty z dnia 20.02.2017r. dla ustalenia okoliczności związanych z wypowiedzeniem umowy pożyczki przez powoda (k.105-124, 174-186 akt)

Dla wykazania przekształceń własnościowych po stronie powoda i legitymacji czynnej powoda do dochodzenia roszczeń wynikających z umowy pożyczki zawartej z pozwaną, do pozwu załączono odpisy z (...) S.A. i (...) Spółki z o.o. w B. (k.5-8 akt)

Zgodnie z treścią umowy pożyczki z dnia 14.01.2015r. pozwanemu istotnie wypłacono kwotę 6.000 zł. Przy czym w umowie ustalono opłatę przygotowawczą należną pożyczkodawcy na kwotę 804 zł, która nie wydaje się wygórowana oraz wynagrodzenie umowne w wysokości 1536 zł. W części C umowy znajduje się wyjaśnienie, że wynagrodzenie umowne wynika z rocznej stopy oprocentowania wynoszącej 11,84%, a więc w istocie stanowi umowne oprocentowanie udzielonej pożyczki za cały okres spłaty rozłożonej na 48 rat miesięcznych, których wysokość ustalono na 372 zł. Ponadto jako formy zabezpieczenia pożyczki poza wekslem in blanco „nie na zlecenie” w pkt.7 i 17 umowy przewidziano objęcie pozwanego umową grupowego ubezpieczenia na życie oferowanego przez C. Towarzystwo (...) SA. Umowę ubezpieczenia pozwany podpisał również w dniu zawarcia umowy pożyczki, a jednym z warunków tej umowy było uiszczenie jednorazowo składki za cały okres ubezpieczenia, której wysokość określono na 9.516,00 zł. Ponieważ pozwany w chwili zawierania umowy nie uiszczył ani opłaty przygotowawczej, ani składki ubezpieczenia, kwoty te doliczono do kwoty pożyczki i zarazem całkowitej kwoty do zapłaty wynoszącej łącznie z wynagrodzeniem umownym 17.856 zł. Należność w tej wysokości została rozdzielona na 48 rat miesięcznych po 372 zł i jak wynika ze złożonych zeznań, pozwany zaakceptował takie warunki spłaty pożyczki i to pomimo okoliczności, w jakich do zawarcia umowy pożyczki doszło.

Pozwany nie skorzystał z możliwości odstąpienia od umowy i przystąpił do jej spłaty w ustalonych ratach, bowiem jak wyjaśnił, nie miał możliwości zwrotu pobranej pożyczki, a uzyskane środki potrzebne były, aby udzielić pomocy schorowanym rodzicom. W karcie klienta przedstawionej przez powoda odnotowano, że pozwany kontynuował spłatę rat do stycznia 2017r. i w sumie wpłacił 8 383 zł. Okoliczność ta znajduje potwierdzenie zarówno w karcie klienta, jak i w złożonych przez pozwanego potwierdzeniach wpłat. (k. 174-175, 105-124 akt) Zgodnie z tym rozliczeniem, przedstawionym przez powoda, wpłaty dokonane przez pozwanego do maja 2017r., kiedy to skierowano pozew do Sądu zaliczono na poczet rat wymagalnych za okres do grudnia 2016r.

Zgodnie z żądaniem pozwu na dochodzoną w niniejszej sprawie kwotę 11 277,59 zł składają się: kwota niespłaconej pożyczki w wysokości 9 300 zł, kwota z tytułu poniesionych kosztów windykacji – 1 860,00 zł i kwota z tytułu opłat za monity i upomnienia – 105 zł, naliczonych na podstawie pkt.11.2 b) i c) umowy oraz umowne odsetki z tytułu braku spłaty rat w terminie – 12,59 zł. Do wypowiedzenia umowy ze strony powoda doszło w dniu 8 marca 2017r. W związku z wypowiedzeniem umowy, z powołaniem na deklarację wekslową podpisaną przez pozwanego, powód wypełnił weksel na kwotę dochodzoną pozewem z terminem zapłaty 7 kwietnia 2017r. (k.3, 9, 180, 186 akt)

Sąd w całości podziela stanowisko strony pozwanej, iż umowa pożyczki zawarta z pozwanym jako konsumentem zawiera klauzule niedozwolone. Zastrzeżenia Sądu dotyczą zarówno kwoty naliczonej z tytułu poniesionych kosztów windykacji w wysokości 1 860,00 zł, jak i kwoty z tytułu opłat w wysokości 105 zł, naliczonych na podstawie pkt.11.2 b) i c) umowy. Przede wszystkim strona powodowa, poza powołaniem się na zapisy zawarte w pkt. 11 umowy nie wykazała zasadności naliczenia tych kwot i obciążenia nimi pozwanego. Zdaniem Sądu za niedozwolone należy uznać te postanowienia umowy, które przewidują stałe opłaty za windykację i tzw. monitoring, których wysokości nie wykazano. Nie ulega wątpliwości, iż powód może dochodzić obok roszczenia głównego także kosztów związanych z wysyłaniem wezwań do zapłaty, upomnień oraz poniesionych kosztów windykacji, czy też opłat za inne dodatkowe czynności. Strona powodowa nie wykazała jednak, że naliczone koszty windykacji i monitoringu odpowiadają rzeczywistym kosztom poniesionym przez powoda. Wręcz przeciwnie kwota 1 860 zł została ustalona na poziomie 20% z ustalonej przez powoda pozostałej do zapłaty całkowitej kwoty, a więc w całkowitym oderwaniu od rzeczywistych kosztów tego rodzaju czynności. Zdaniem Sądu sposób ich określenia, jak i wysokość czyni z tych postanowień klauzule niedozwolone w rozumieniu art.385¹ kc i art.385² kc. Ugruntowane już orzecznictwo sądów w tym zakresie jest konsekwentne.

W ocenie Sądu próbę przerwania na konsumenta w całości kosztów związanych z obsługą spłaty pożyczki, w sytuacji gdy pożyczkodawca pobiera za swoje usługi prowizję, a jego dochód wynika także ze spłaty odsetek w maksymalnej wysokości, należy uznać za sprzeczną z zasadami współżycia społecznego.

Za niedozwolone postanowienia umowne należy także uznać zapisy umowy pożyczki przewidujące obciążenie pozwanego jako konsumenta kosztami ubezpieczenia w kwocie 9 516 zł, znacznie przewyższającej kwotę faktycznie udzielonej pożyczki, tj 6 000 zł. Faktem jest, że zawarcie umowy ubezpieczenia, podobnie jak wystawienie weksła, stanowi dozwolony przez prawo sposób zabezpieczenia spłaty zobowiązania, przewidziany w art.30 ustawy z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim. Jednakże w sytuacji, gdy składka ubezpieczenia znacznie przewyższa kwotę udzielonej pożyczki, a konsument nie ma możliwości rezygnacji z ubezpieczenia, gdy chce uzyskać pożyczkę, tego rodzaju postanowienia należy również uznać za sprzeczne z dobrymi obyczajami, rażąco naruszające interesy konsumenta, sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Niewątpliwie zaś pozwany nie miał żadnej możliwości wpływu na treść zaoferowanej mu umowy pożyczki. Strona powodowa, pomimo podniesionych przez pozwanego zarzutów, nie wykazała też, jakie rzeczywiste koszty zostały poniesione w związku z obsługą umowy ubezpieczenia, stanowiącą zabezpieczenie spłaty pożyczki.

Konsekwencją uznania poszczególnych postanowień umowy za niedozwolone jest zgodnie z art.385¹ kc stwierdzenie, że nie są one dla strony pozwanej wiążące.

Zgodnie z postanowieniami umowy pożyczki z dnia 14.01.2015r. pozwany przyjął na siebie niewątpliwie obowiązek zwrotu pożyczki w kwocie 6000 zł, licząc się zapewne z jej oprocentowaniem i ewentualną opłatą na rzecz pożyczkodawcy. W umowie przewidziano obowiązek zapłaty opłaty przygotowawczej w kwocie 804,00 zł i wynagrodzenia umownego, wynikającego z oprocentowania pożyczki w wysokości 1536,00 zł, to jest łącznie 2 340 zł. Do dnia wniesienia pozwu, a konkretnie do dnia 12.01.2017r., pozwany wpłacił na rzecz strony powodowej kwotę 8 383 zł. Kwota ta w całości pokrywa sumę udzielonej pożyczki wraz z opłatą przygotowawczą i wynagrodzeniem umownym przewidzianym w umowie pożyczki, a także sumę odsetek za opóźnienie w zapłacie rat, wliczonych na kwotę 12,59 zł. Tym samym należy uznać, że pozwany jeszcze przed skierowaniem do niego ostatecznego wezwania do zapłaty, a następnie wypowiedzenia umowy i przed wypełnieniem weksła przez powoda dokonał spłaty zobowiązań wynikających z łączącej strony umowy pożyczki. W tej sytuacji brak było podstaw do wypełnienia przez powoda weksła, gdyż zobowiązanie zabezpieczone wekslem zostało w całości spełnione przez pozwanego.

Wobec powyższego żądanie pozwu jako bezzasadne podlega oddaleniu. Mając na uwadze wydany w sprawie w dniu 30 maja 2017r. pod sygn. akt I Nc 1071/17 nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, na podstawie art. 496 kpc należało uchylić nakaz zapłaty w całości i powództwo oddalić.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 kpc i art. 113 ust.1 ustawy z dnia 28.07.2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Na tej podstawie zasądzono od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3 617,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w stawce minimalnej, określonej w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych i nakazano pobrać od powoda kwotę 423 zł tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej od zarzutów, od wpłacenia której pozwany został zwolniony.